

Rotary Malvik

Vikhammer 4.11.2025



Behandling av tvangslidelser (OCD) hos barn og unge

Bernhard Weidle,

Regionalt kunnskapssenter for barn og unge og BUP Klinikk St. Olavs Hospital

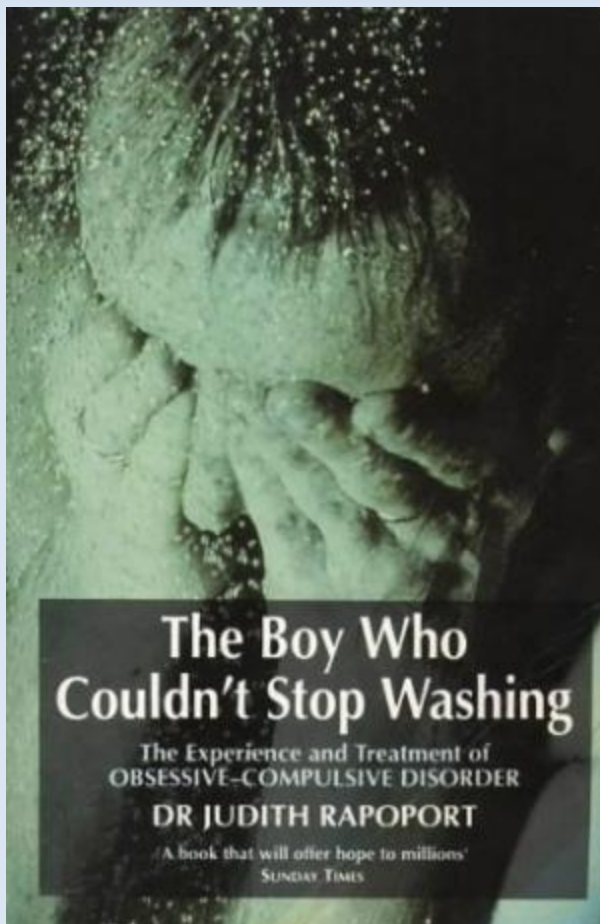




OCD = Tvangstanker (Obsessions)
+ Tvangshandlinger (Compulsions)

- ❑ **Tilbakevendende uønskede tanker**, bekymringer eller bilder, som oppleves som ubehagelige, ekle, dumme, og meningsløse
- ❑ **Gjentatte handlinger som man må gjøre, for å bli kvitt tankene** selv om man vet innerst inne at det er unødvendig. Man har en følelse av angst, irritasjon eller ubehag inntil man har gjennomført handlingene.

OCD historisk



Spesifikk behandling for OCD ble utviklet 1960 - 70:

- ❑ Medisin Clomipramin: 1967
- ❑ Psykoterapi: Cognitive behavioural therapy CBT (Kognitiv atferdsterapi) med eksponering (Rachman et al., 1976)
- ❑ Offentlig oppmerksomhet om OCD kom i 1989 med Judith Rapoport's book "The Boy Who Couldn't Stop Washing"

Vanlige tvangssymptomer hos barn og ungdom

Thomsen PH. Europ Child Adolesc Psych, 1998

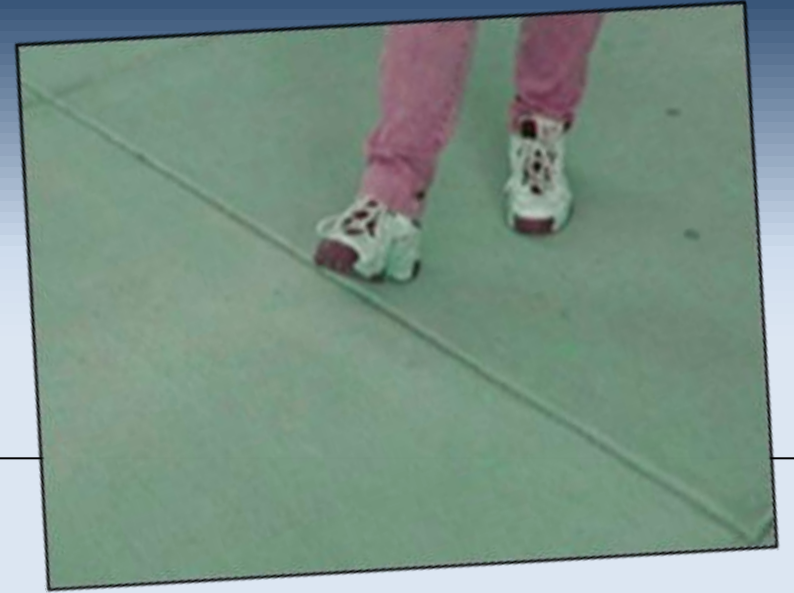
Tvangstanker om

■ å bli skitten eller smittet	40 %
■ at noe forferdelig hender	20 %
■ å bli syk	20 %
■ å dø	20 %
■ Symmetri	15 %
■ Sex	10 %
■ Religiøse tanker	10 %
■ Redsel for å skade seg selv eller andre	8 %

Tvangshandlinger

■ Vasking (hender, dusje)	50 %
■ Sjekking (dører, ledninger, apparater)	40 %
■ Gjenta handlinger (inn og ut døra)	40 %
■ Rette på og ordne på ting	30 %
■ Telleritualer	20 %
■ Andre ritualer	25 %

Bakgrunn: Tvangslidelse hos barn og unge



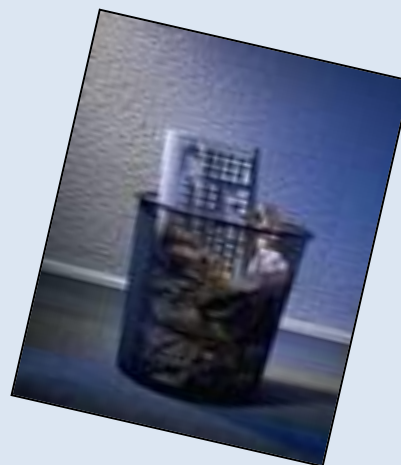
- ❑ Forekomst hos barn: 0,5 – 2 % (Heyman et al 2001; Verhulst et al. 1997)
- ❑ 30 - 50 % av voksne debuterte i barne- og ungdomsalder (DeVeough-Geiss 1992)
- ❑ Uten behandling har 60 % et kronisk langvarig forløp (Skoog & Skoog 1999, Stewart et al. 2004, Fineberg et al. 2013)
- ❑ OCD fører til betydelig redusert funksjonsnivå i familien, skolen og sosialt (Piacentini et al., 2003) og til redusert livskvalitet (Weidle et al., 2014)

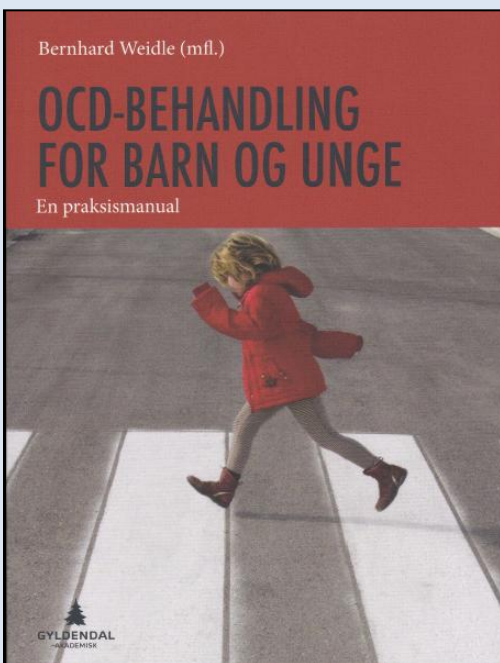
Stort lidelsestrykk og store konsekvenser

- ❑ I 2006 rangerte WHO (Verdens helseorganisasjon) OCD som nr. 10 på listen over ledende årsaker for uførhet i den utviklede verden
- ❑ Finansielle omkostninger av OCD for økonomien i USA ble anslått til mer enn 8 milliarder \$ per år, hovedsakelig pga. redusert produktivitet
- ❑ En forferdelig tilstand og forferdelig unødvendig ...

Eksposering med responsprofylakse (ERP):

Man tester og beviser at tvangstankene er bare falske alarmer, «lære kroppen at det ikke er farlig» (du har jo skjønt det for lenge siden, men kroppen din reagerer hver gang som om det er ekte fare



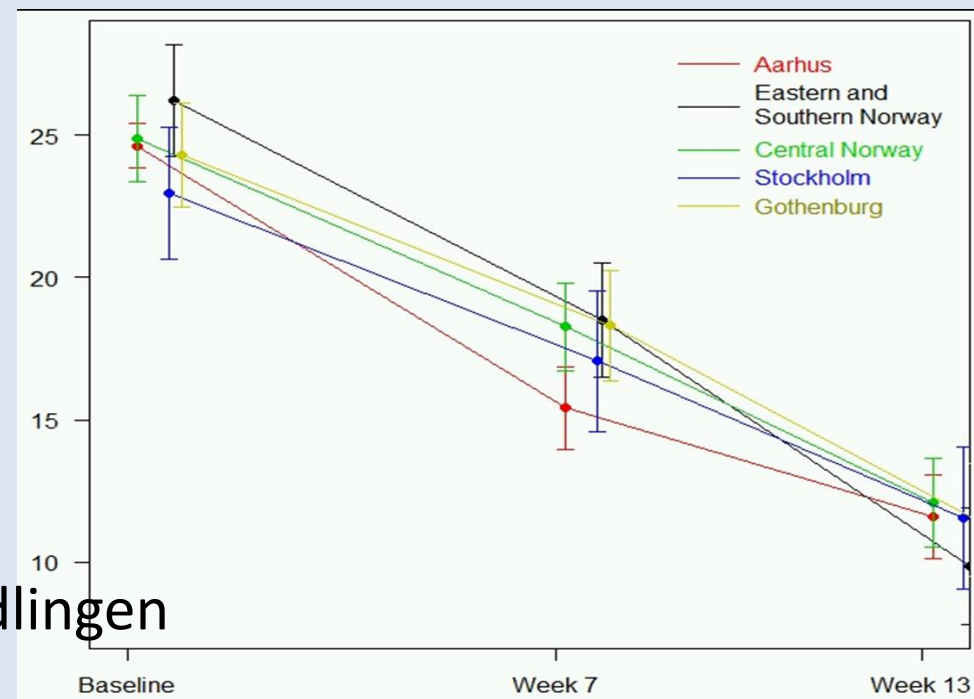


Gjennomførbarhet og effektivitet av KAT veletablert i Norden

Nordic Longterm OCD Treatment Study (NordLOTS) Torp et al, 2014

- ❑ 269 barn og unge, 6 steder
- ❑ 14 behandlingstimer kognitiv terapi med eksponering

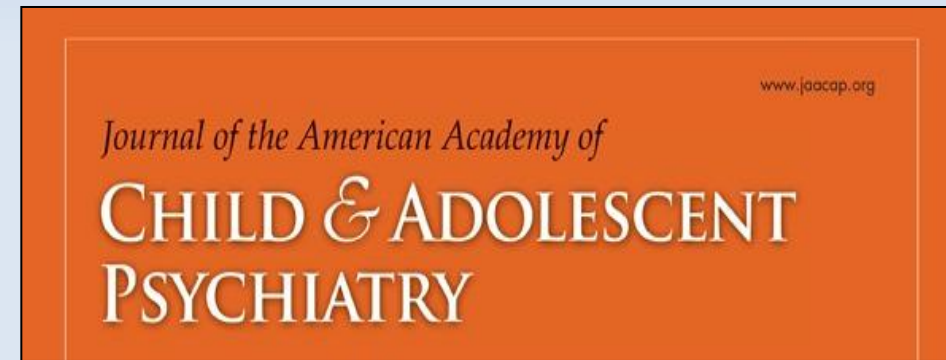
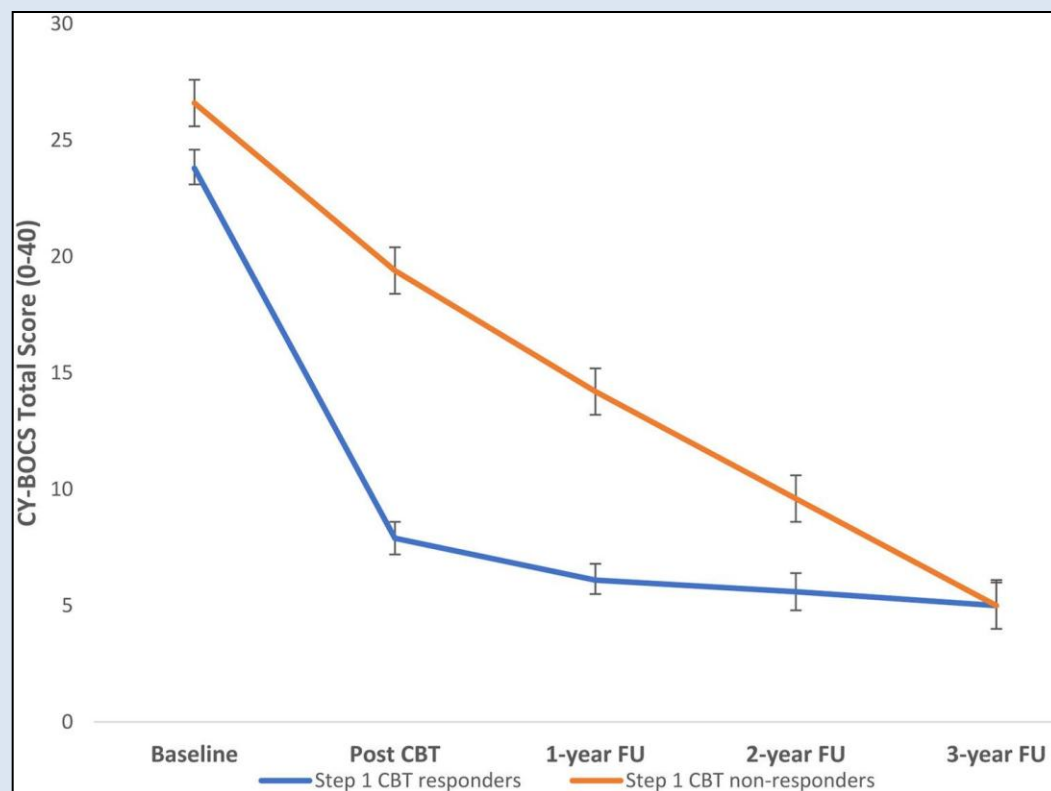
- ❑ 72,6 % responderte på behandlingen



Treatment Gains Are Sustainable in Pediatric Obsessive-Compulsive Disorder: Three-Year Follow-Up

Melin K, Skarphedinson G, Thomsen PH, Weidle B, Torp NC, Valderhaug, R, Højgaard DRMA, Hybel KA, Nissen JB, Jensen S, Dahl K, Skärsäter I, Haugland BS, Ivarsson T.

Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry (2019),
doi.org/10.1016/j.jaac.2019.01.010.



Results: Three years after treatment, 90% (n=242) of the participants were rated as responders and 73% were in clinical remission.